

JOAN MARGARIT UN CARDENAL GIRONÍ DEL RENAISSANCEMENT

Cardenal

Fa poc més de vint anys, en escaure's el cinc-cents aniversari de la mort de Joan Margarit i Pau i gràcies a una iniciativa del capítol de la Catedral de Girona, es va recordar la família, la figura i l'obra d'aquest il·lustre gironí del segle XV. El maig de 1984 es van dur a terme a la Fontana d'Or dues conferències commemoratives a càrrec d'Enric Mirambell i Belloc i de Jaume Marquès i Casanovas, el 21 de novembre es féu memòria exequial del cardenal Margarit a la missa conventual de la Catedral i aquell mateix any es va editar un tríptic amb diverses imatges relatives al cardenal i amb un article de Josep Calzada i Oliveras. La Societat Filatèlica Gironina també va dedicar la seva exposició de Fires d'aquell any a la memòria de l'esmentat personatge. Han passat els anys i l'únic record destacable que l'insigne humanista ha merescut a la ciutat de Girona és un estret i curt carrer de la zona de l'Eixample, entre els carrers de la Creu i Maluquer Salvador, on sobreviuen entre edificis en construcció un restaurant, El Cardenal, i una llibreria-papereria, Margarit. D'una fortuna un poc millor ha gaudit a uns quilòmetres de la ciutat que el veié néixer: un dels centres educatius de la vila de la Bisbal porta el seu nom.

En aquesta vintena d'anys la ciutat ha canviat, gaudeix d'una universitat -petita, acollidora i amb la qualitat suficient per ser capdavantera en algunes línies de recerca, la qual cosa cal suposar que hauria complagut sobre manera el nostre bisbe i humanista-, d'una vida cultural i ciutadana prou intensa, d'unes iniciatives privades i d'unes administracions públiques que sovint la fomenten i que hi donen suport. Aprofitant aquesta excel·lent conjuntura s'ha organitzat l'exposició «El bisbe Margarit i la seva època», que es podrà visitar a la Fonta-

na d'Or a partir del 10 de novembre d'enguany i durant la qual es durà a terme un simposi internacional amb el mateix títol organitzat per la Universitat de Girona. La *Revista de Girona* s'afegeix a aquesta iniciativa dedicant un dossier a la figura d'aquest cardenal gironí del segle XV que posa de relleu la seva vàlua com a humanista, els seus lligams amb els indrets on va viure, el paper cabdal que va tenir en la gènesi de l'Estudi General de Girona, la seva passió pels llibres i la seva condició d'objecte d'estudi ja des del segle XIX. En aquest darrer cas, no es podia deixar de banda l'estudiós gràcies al treball del qual aquest personatge és conegut internacionalment: Robert Brian Tate. Pels seus treballs de recerca i per la seva generositat, el nom d'aquest hispanista britànic anirà sempre lligat al de la ciutat i al de la Universitat de Girona. I tot haurà estat possible gràcies al cardenal Joan Margarit i la seva obra.

Massa sovint l'arribada d'una data assenyalada obliga tot-hom a organitzar commemoracions i celebracions d'aniversaris que la facin especial. No és aquest el cas. La data la farem especial nosaltres dedicant a Joan Margarit i Pau l'atenció que es mereix, de manera que arribi a un públic el més ampli possible. És una figura cabdal de l'humanisme català i un personatge de notable influència en la política nacional i àdhuc internacional del segle XV. Com ha dit Mariàngela Vilallonga, «tenim el que tenim. I el que tenim és suficient. Ni ens n'hem de vanagloriar ni ens n'hem d'amagar». Com llegim en els *Quatre quartets* de T. S. Eliot:

*«El que podia haver estat i el que ha estat
tendeixen a un sol final, que és sempre present.»*

Lluís Lucero Comas